

УДК 330.34:336
JEL: H23; G20; G29; Q01; Q56
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-12-294-299>

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

©2023 ПОПЕЛО О. В., ГОНТА О. І.

УДК 330.34:336
JEL: H23; G20; G29; Q01; Q56

Попело О. В., Гонта О. І. Трансформація фінансової системи України в контексті сталого розвитку

У статті доведено, що сучасні виклики вимагають нових підходів до функціонування фінансового сектора, що відкриває широкий простір для впровадження інноваційних стратегій та фінансових інструментів, спрямованих на досягнення цілей сталого розвитку та забезпечення збалансованого економічного, соціального та екологічного зростання. Досліджено рейтингові позиції України за даними Індексу екологічної ефективності та обґрунтовано необхідність процесів трансформації фінансової системи. Визначено ключові цілі, які спрямовують розвиток «зеленого» фінансування в Україні та визначають його стратегічний напрямок. Здійснено компонентний аналіз фінансових інструментів у розрізі взаємозв'язку основних складових сталого розвитку. Досліджено, що «зелені» облигації відіграють ключову роль у забезпеченні сталого фінансування та розвитку, що відбувається шляхом залучення капіталу в проекти, спрямовані на підтримку екологічних ініціатив, розвиток відновлювальних джерел енергії та інфраструктури. Обґрунтовано, що сприяння фінансовій сталості стане ключовим аспектом успішної трансформації фінансової системи України в контексті сталого розвитку.

Ключові слова: «зелене» інвестування, «зелений курс», стале фінансування, фінансові інструменти, фінансова система, фінансовий механізм, корпоративне управління, сталий розвиток.

Рис.: 4. **Бібл.:** 10.

Попело Ольга Володимирівна – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту та адміністрування, Національний університет «Чернігівська політехніка» (вул. Шевченка, 95, Чернігів, 14027, Україна)

E-mail: popelo.olha@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4581-5129>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/I-8572-2016>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57221967563>

Гонта Олена Іванівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри туризму, Національний університет «Чернігівська політехніка» (вул. Шевченка, 95, Чернігів, 14035, Україна)

E-mail: e.gonta@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6434-357X>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/A-9502-2017>

UDC 330.34:336
JEL: H23; G20; G29; Q01; Q56

Popelo O. V., Gonta O. I. Transformation of the Financial System of Ukraine in the Sustainable Development Context

The article proves that current challenges require new approaches to the functioning of the financial sector, which opens up a wide space for the implementation of innovative strategies and financial instruments aimed at achieving the sustainable development goals and ensuring balanced economic, social and environmental growth. The ranking positions of Ukraine according to the data of the Environmental Efficiency Index were studied and the necessity of the processes of the financial system transformation was substantiated. The key goals that guide the development of green financing in Ukraine and determine its strategic direction have been determined. A component analysis of financial instruments was carried out in terms of the relationship between the main components of sustainable development. It has been studied that green bonds play a key role in ensuring sustainable financing and development, which occurs at the expense of attracting capital to projects aimed at supporting environmental initiatives, the development of renewable energy sources and infrastructure. It is substantiated that the promotion of financial stability will be a key aspect of the successful transformation of the financial system of Ukraine in the context of sustainable development.

Keywords: green investment, green deal, sustainable financing, financial instruments, financial system, financial mechanism, corporate governance, sustainable development.

Fig.: 4. **Bibl.:** 10.

Popelo Olha V. – D. Sc. (Economics), Associate Professor, Professor of the Department of Management and Administration, National University "Chernihiv Polytechnic" (95 Shevchenka Str., Chernihiv, 14027, Ukraine)

E-mail: popelo.olha@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4581-5129>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/I-8572-2016>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57221967563>

Gonta Olena I. – D. Sc. (Economics), Professor, Professor of the Department of Tourism, National University "Chernihiv Polytechnic" (95 Shevchenka Str., Chernihiv, 14035, Ukraine)

E-mail: e.gonta@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6434-357X>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/A-9502-2017>

У контексті досягнення цілей сталого розвитку в Україні виникає нагальна потреба у трансформації фінансової системи, щоб забезпечити ефективне використання ресурсів та створити стійкі механізми фінансування. Однією з ключових проблем є недостатній обсяг «зелених» інвестицій – фінансування проєктів, спрямованих на зменшення впливу на довкілля та підтримку сталого розвитку. «Зелені» інвестиції виявляються недостатніми для стимулювання реалізації екологічно чистих ініціатив у контексті сталого розвитку. Необхідність відповідного фінансування зазначених ініціатив стає ключовою проблемою, оскільки наявні фінансові інструменти та механізми часто не реагують на соціальні та екологічні виклики. Відсутність спеціалізованих фінансових інструментів, які підтримують ініціативи сталого розвитку, обмежує можливості українських компаній та організацій у впровадженні інновацій та екологічно чистих технологій. Фінансова система України також виявляється недостатньо стійкою перед зовнішніми збуреннями та кризами. Забезпечення сталості вимагає розробки механізмів, які реагуватимуть на зміни в економічному, екологічному та соціальному середовищі та сприятимуть зменшенню рівня негативного впливу економіки на навколишнє середовище, що й актуалізує означену проблему дослідження.

Питання трансформації фінансової системи в контексті розвитку сталого та «зеленого» інвестування, проблематика розвитку нових фінансових інструментів в умовах екологізації економічного буття знаходять своє відображення у працях таких науковців, як: Рибіна Л. О., Адаменко А. П. [4], Росохацька М. О., Марченко О. В., Краус К. М., Краус Н. М. [5], Тарасова О. [6], Хуторна М. Е., Руденко М. В., Вовченко О. С. [7] та ін. Проте, зважаючи на сучасні тенденції, подальше дослідження цієї проблеми дозволить розробляти інноваційні рішення та ефективні механізми, спрямовані на побудову сталої та ресурсощадної фінансової системи.

Мета статті полягає в дослідженні трансформаційних особливостей фінансової системи України в контексті сталого розвитку.

Сучасні виклики, що включають екологічну стійкість, соціальну справедливість та економічну ефективність, вимагають нових підходів до функціонування фінансового сектора, що відкриває широкий простір для впровадження інноваційних стратегій та фінансових інструментів, спрямованих на досягнення цілей сталого розвитку та забезпечення збалансованого економічного, соціального та екологічного зростання. Ці підходи включають у себе не лише технологічні аспекти, а й перегляд фінансових механізмів та інструментів, що підтримують цілі сталого розвитку.

Сталий розвиток є гармонійним поєднанням економічних, соціальних та екологічних аспектів. Україна зараз стикається зі значними проблемами у сфері охорони довкілля. Необхідно вирішити кілька

ключових питань у цьому контексті. По-перше, потрібно приділяти увагу природним ресурсам. По-друге, треба враховувати зовнішні ефекти, які можуть нести некомпенсовані витрати, такі як екологічна шкода, що вимагають додаткових витрат для ліквідації. По-третє, важливо враховувати часові аспекти, оскільки кліматичні зміни можуть мати серйозні наслідки вже через кілька десятиліть [5, с. 67]. Таким чином, сучасні екологічні проблеми потребують оперативного вирішення, зокрема шляхом поєднання підприємницької діяльності з принципами екологічної відповідальності та енергоефективності. У цьому контексті важливою стає оцінка ефективності екологічних заходів та ініціатив.

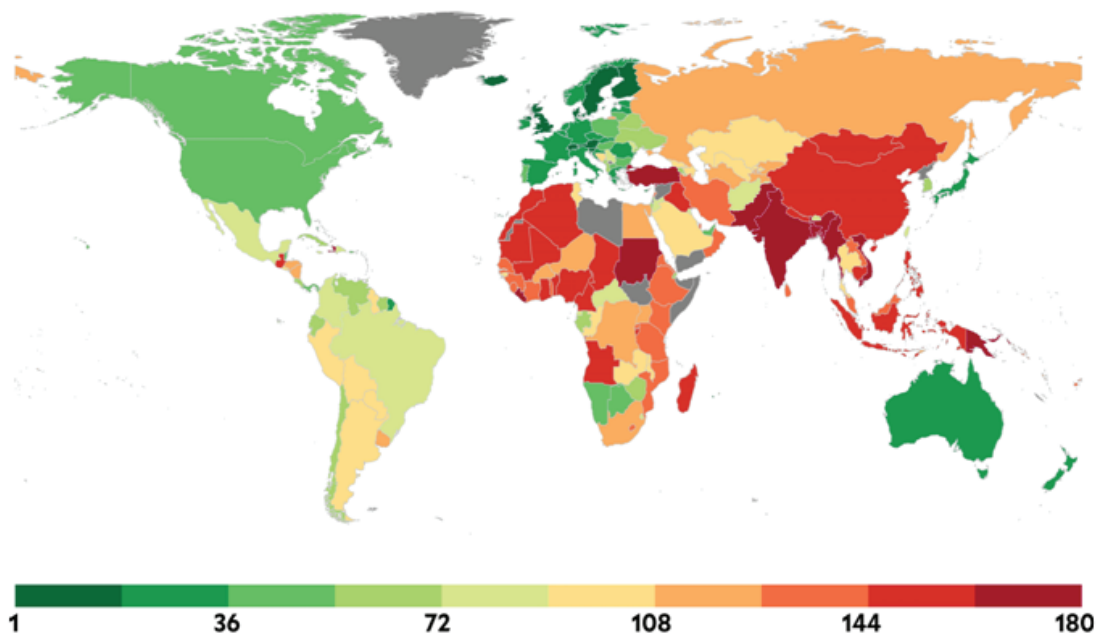
Одним із інструментів такої оцінки є Індекс екологічної ефективності (*Environmental Performance Index – EPI*), який відіграє важливу роль у вимірюванні й оцінці ступеня екологічної стійкості та відповідальності країн. Його результати надають країнам можливість порівняти свої досягнення в цій сфері та виявити сфери, де потрібно приділити більше уваги для поліпшення екологічних показників.

EPI забезпечує кількісну основу для порівняння, аналізу та розуміння екологічної ефективності, використовуючи 40 показників ефективності в 11 категоріях. EPI оцінює 180 країн щодо їх прогресу в поліпшенні стану навколишнього середовища, захисту життєздатності екосистем і пом'якшення змін клімату [9].

Індикатори EPI дають змогу виявити проблеми, встановити цілі, відстежувати тенденції, розуміти результати та ідентифікувати найкращі практики, націлені на максимізацію віддачі від інвестицій у навколишнє середовище.

Україна має найвищий рейтинг серед колишніх радянських країн (посідає 52-е місце в загальному заліку з показником EPI 49,6). Проте дані, які лежать в основі аналізу EPI за 2022 р., не відображають впливу повномасштабного вторгнення, яке завдало значної шкоди навколишньому середовищу (рис. 1).

У контексті аналізу рейтингових позицій України за даними Індексу екологічної ефективності та масштабів повномасштабного вторгнення трансформація фінансової системи набуває важливого значення, оскільки актуалізується не лише економічний аспект, але й збалансованість екологічних та соціальних вимог. З огляду на це виникає необхідність упровадження нових фінансових інструментів, які б підтримували проєкти, спрямовані на зменшення впливу на довкілля та підвищення рівня сталості економіки. Одним із ключових інструментів, спрямованих на досягнення цієї мети, є «зелене» фінансування. Його впровадження передбачає створення ефективної системи фінансування, спрямованої на підтримку екологічно збалансованих проєктів та ініціатив, сприяючи при цьому сталому розвитку економіки та збереженню природних ресурсів.

Рис. 1. Рейтинг країн за Індексом екологічної ефективності (Environmental Performance Index), 2022 р.

Джерело: складено авторами за даними [8].

У цьому контексті важливо визначити ключові цілі, які спрямовують розвиток «зеленого» фінансування в Україні та визначають його стратегічні орієнтири (рис. 2).

Першою ключовою метою є створення механізмів, які забезпечать ефективне залучення фінансових ресурсів для ініціатив, спрямованих на зменшення впливу на довкілля та підтримку концепції сталого розвитку (розробка інноваційних фінансових інструментів, таких як «зелені» облигації та екологічні інвестиційні фонди).

Другою ціллю є стимулювання розвитку «зелених» технологій та проєктів шляхом надання фінансових пільг і податкових стимулів. Важливо сприяти сталому інноваційному розвитку шляхом упровадження чистих технологій, забезпечуючи фінансову підтримку для екологічно відповідних проєктів.

Третьою ціллю є забезпечення прозорості та високого рівня відповідальності у сфері «зеленого» фінансування. Розробка ефективної системи моніторингу та звітності дозволить гарантувати, що виділені фінансові ресурси спрямовані на реальні проєкти, які сприяють сталому розвитку та зменшенню екологічного відбитка. Ці цілі спільно спрямовані на створення ефективної та сталої моделі «зеленого» фінансування в Україні, яка буде сприяти збалансованому економічному, соціальному та екологічному розвитку країни.

Загалом, «зелене» фінансування характеризується орієнтацією на досягнення певних головних цілей: зменшення наслідків зміни клімату; адаптація

до кліматичних змін; перехід до циркулярної економіки; стає використання та захист водних і морських ресурсів; запобігання забрудненню та його контроль; захист і відновлення біорізноманіття та екосистем [2].

Перехід до сталого розвитку передбачає врахування взаємозв'язку економічних, соціальних і екологічних аспектів управління економікою. Фінансова система відіграє важливу роль у забезпеченні цього балансу, розвиваючи інструменти, які сприяють економічному зростанню, підвищенню якості життя та збереженню довкілля. Такий комплексний підхід допомагає побудувати ефективну стратегію сталого розвитку, що враховує потреби сучасного суспільства, природні ресурси та економічні можливості.

Компонентний аналіз фінансових інструментів враховує взаємозв'язок основних складових сталого розвитку (рис. 3). Сталість розвитку базується на таких основних компонентах: економічному, соціальному та екологічному. *Економічний компонент* включає в себе збалансоване економічне зростання, конкурентоспроможність та інновації, що підтримують сталий розвиток. *Соціальний компонент* відображає якість життя, доступ до освіти та охорони здоров'я, а також рівень соціальної справедливості та інклюзивності («включеності»). *Екологічний компонент* оцінює вплив економічної діяльності на навколишнє середовище та зусилля з його збереження та відновлення. Взаємодія цих компонентів формує цілісну стратегію сталого розвитку, сприяючи забезпеченню гармонії між економікою, суспільством і природою.

Рис. 2. Цілі «зеленого» фінансування в Україні

Джерело: складено авторами за даними [1].

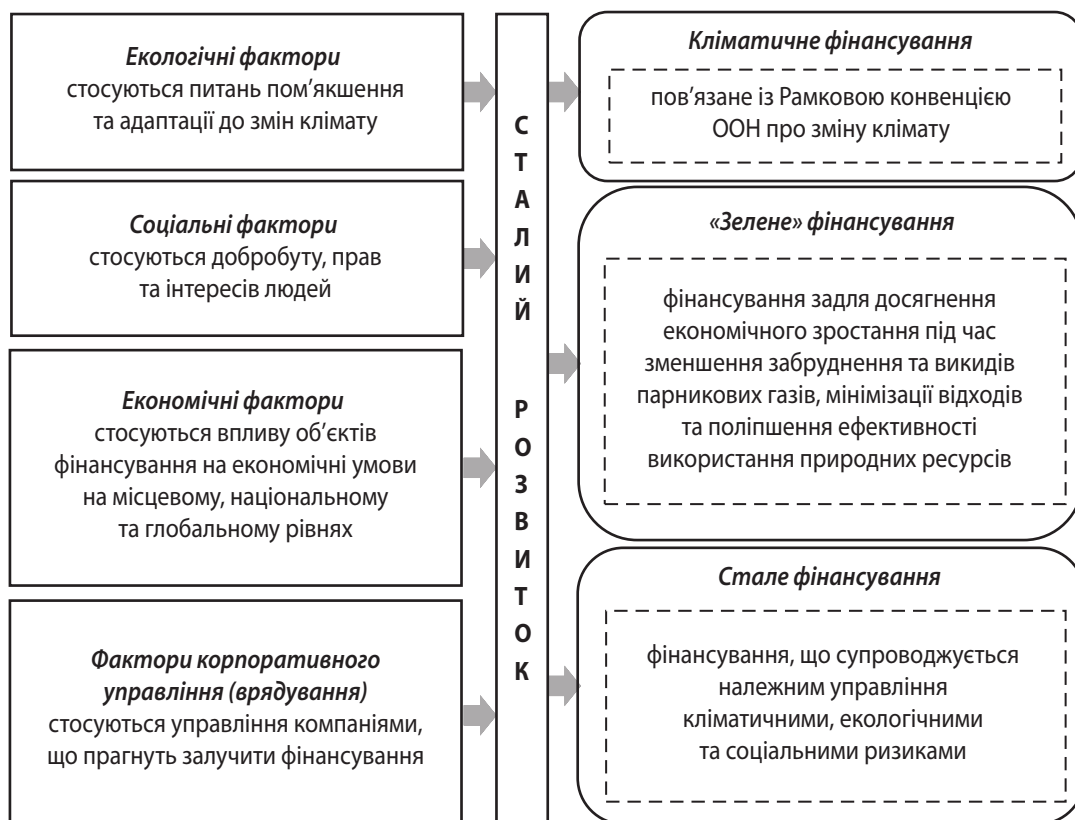

Рис. 3. Компонентний аналіз фінансових інструментів у розрізі взаємозв'язку основних складових сталого розвитку
Джерело: складено авторами за даними [2].

«Зелені» облігації відіграють ключову роль у забезпеченні сталого фінансування та розвитку. Ці інвестиційні інструменти дозволяють залучати капітал для проектів, спрямованих на підтримку екологічних ініціатив, розвиток відновлювальних джерел енергії та інфраструктури, яка сприяє сталому розвитку. Прийняття урядами заходів щодо емісії «зелених» облігацій є важливим кроком у напрямку зміцнення

екологічної та економічної стійкості країни, а також впливає на формування сприятливого інвестиційного клімату для приватного сектора. Такий підхід сприяє створенню інноваційних рішень та поширенню практик, спрямованих на досягнення глобальних цілей сталого розвитку.

На кінець 2022 р. загальна номінальна вартість «зелених» облігацій, випущених державними орга-

нами ЄС, становила 266 млрд євро, що еквівалентно 1,7% ВВП ЄС (рис. 4). Серед країн ЄС Франція та Німеччина мали найбільші запаси «зелених» облігацій на кінець 2022 р. – 94,7 млрд євро та 63,1 млрд євро відповідно.

Виходячи із вищевикладеного, погоджуємось із М. Е. Хуторною, М. В. Руденком та О. С. Вовченко, що ефективність інституційного середовища сталого фінансування, зокрема ринку «зелених» облігацій, залежить від таких факторів: перше – прийняття на законодавчому рівні класифікатора «зелених» видів діяльності економічних суб'єктів; друге – регулювання процедур і форм звітності щодо напрямів розміщення та впливу (екологічного, економічного, соціального) відповідних емісій «зелених» облігацій; третє – розвиток інституту та інфраструктури зовнішніх аудиторів / верифікаторів «зелених» облігацій; четверте – стандартизація структури проспекту емісії «зелених» облігацій [7, с. 113].

Своєю чергою, для активізації інвестування в екологічно спрямовані проекти важливо мати підтримку держави у сфері бізнесу, що діє в цьому напрямку. Зацікавленість підприємств у вкладанні коштів у «зелені» проекти має бути стимульована та підтримана урядом шляхом створення сприятливого інвестиційного клімату, що означає прийняття не лише відповідного законодавства (Концепція запровадження та розвитку ринку зелених облігацій в Україні [3]), а розробку інформаційних і мотиваційних заходів. В інших країнах уже успішно впроваджуються такі заходи, як розширення ринку «зелених» фінансів, використання інструментів стимулювання, а також упровадження спеціальної системи оподаткування «зелених» фінансових інструментів та відповідні зміни в законодавстві [4, с. 330].

Усвідомлення міжнародним співтовариством зростаючих загроз клімату, довкіллю та соціальних

викликів для глобального прогресу в економіці наростає з кожним роком. Проблеми, що породжують погіршення природних, промислових і людських ресурсів, вимагають негайних та ефективних рішень у сфері сталого розвитку. Активне впровадження механізмів «зеленого» фінансування стає важливим кроком у досягненні цих цілей. Проте для успішного функціонування таких механізмів необхідна системна модернізація, включно з перетворенням глобальної фінансової системи, формуванням нових інституційних структур та зміною фінансової архітектури. Технологічний прогрес створює нові можливості для екологічно орієнтованих інвестицій, проте для їх успішної реалізації важливу роль відіграють інституційні інвестори та фінансові ринки, які мають пристосуватися до нових вимог екологічної стійкості та економічного зростання [6, с. 175].

Таким чином, Україна стоїть перед необхідністю глибокої трансформації фінансової системи в контексті досягнення цілей сталого розвитку. Однією з ключових проблем є відсутність ефективних фінансових інструментів, спрямованих на підтримку «зелених» ініціатив. Необхідно створити механізми, які б стимулювали «зелене» інвестування та забезпечували стале фінансування для проектів, спрямованих на зменшення впливу на довкілля та підтримку екологічно сталого розвитку.

Ще однією проблемою є недостатнє впровадження фінансових інструментів, які б забезпечували сталий розвиток. Забезпечення фінансової підтримки для соціально відповідальних ініціатив та проектів є критично важливим для досягнення цілей сталого розвитку. Додатковою складністю є нестабільність фінансової системи перед зовнішніми викликами. Розвиток сталих фінансових інструментів має враховувати потребу у стійкості фінансової системи в умовах глобальних економічних та екологічних криз.

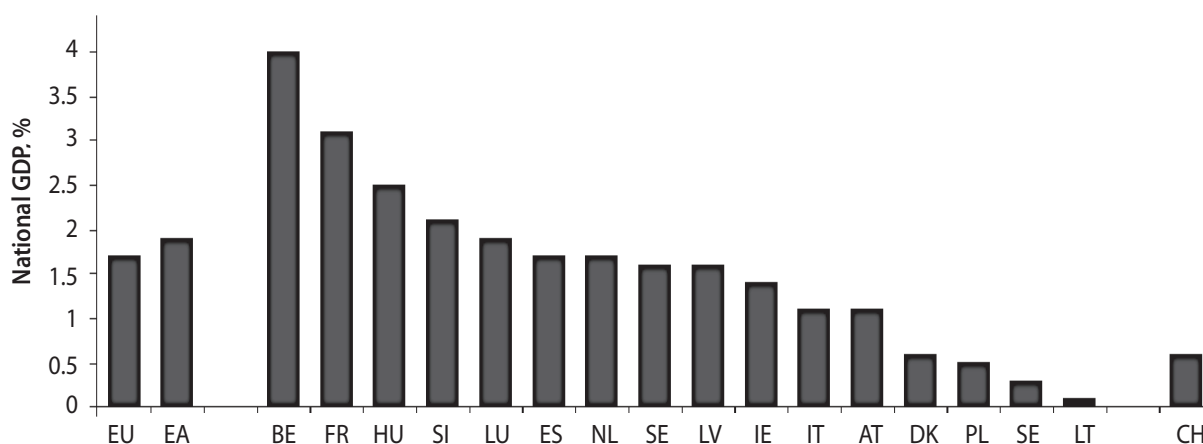

Рис. 4. Запаси «зелених» облігацій на кінець 2022 р. (% національного ВВП) [10]

Примітка: Болгарія, Чехія, Естонія, Греція, Хорватія, Кіпр, Мальта, Португалія, Румунія, Словаччина та Фінляндія не випускали «зелені» облігації до кінця 2022 р.

Сприяння фінансовій сталості стане ключовим аспектом успішної трансформації фінансової системи України в контексті сталого розвитку.

ВИСНОВКИ

Трансформація фінансової системи України в контексті сталого розвитку є важливим етапом у забезпеченні сталості й ефективності економіки країни. Важливість цього процесу підкреслюється не лише національними, але й міжнародними стратегіями, що спрямовані на збереження довкілля та реалізацію концепції сталого розвитку. Прискорення переходу до «зеленого» фінансування вимагає поєднання зусиль уряду, приватного сектора та міжнародних партнерів. Для досягнення успіху в цьому напрямку важливим є не лише прийняття відповідного законодавства, але й створення сприятливих умов для розвитку «зелених» інвестицій, що включає в себе розвиток інфраструктури, механізмів стимулювання та регулювання, а також підтримку інноваційних проєктів та технологій, спрямованих на зменшення впливу на навколишнє середовище. Крім того, важливою є міжнародна співпраця та обмін досвідом з іншими країнами, оскільки багато проблем, пов'язаних зі сталим розвитком, мають глобальний характер.

Шлях до сталого розвитку України через «зелене» фінансування потребує взаємодії та взаємопідтримки на рівні не лише національному, але й міжнародному. Такий підхід сприятиме створенню стійкого та екологічно орієнтованого фінансового середовища, необхідного для досягнення глобальних цілей сталого розвитку. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. «Зелене» фінансування та ESG / Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/events/zelene-finansuvannya-ta-esg>
2. Політика щодо розвитку сталого фінансування на період до 2025 року / / Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Policy_rozvytok-stalogo-finansuvannja_2025.pdf?v=4
3. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції запровадження та розвитку ринку зелених облігацій в Україні» від 23.02.2022 р. № 175-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/175-2022-p#Text>
4. Рибіна Л. О., Адаменко А. П. Розвиток «зеленого» інвестування в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 42. С. 327–331. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct42-55>
5. Росохацька М. О., Марченко О. В., Краус К. М., Краус Н. М. Концепція «зеленого» бізнесу – данина моді чи виклик часу? *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*. 2022. No. 2. P. 65–76. DOI: <https://doi.org/10.32750/2022-0206>
6. Тарасова О. Особливості сталого інвестування в розвиток екологоорієнтованої економіки. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2022. № 6. Т. 2. С. 168–177. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6\(2\)-29](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(2)-29)

7. Хуторна М. Е., Руденко М. В., Вовченко О. С. Ринок інвестиційних фінансових послуг в умовах екологізації економічного буття та становлення економіки сталого розвитку. *Фінансовий простір*. 2023. № 1. С. 97–119. DOI: [https://doi.org/10.30970/fp.1\(49\).2023.971189](https://doi.org/10.30970/fp.1(49).2023.971189)
8. Environmental Performance Index 2022. Ranking country performance on sustainability issues. URL: <https://epi.yale.edu/downloads/epi2022report06062022.pdf>
9. Environmental Performance Index. URL: <https://epi.yale.edu/epi-results/2022/component/epi>
10. Green and sustainability bonds issued by governments / eurostat. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Green_and_sustainability_bonds_issued_by_governments

REFERENCES

- “Environmental Performance Index 2022. Ranking country performance on sustainability issues”. <https://epi.yale.edu/downloads/epi2022report06062022.pdf>
- “Environmental Performance Index”. <https://epi.yale.edu/epi-results/2022/component/epi>
- “Green and sustainability bonds issued by governments”. *eurostat*. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Green_and_sustainability_bonds_issued_by_governments
- Khutorna, M. E., Rudenko, M. V., and Vovchenko, O. S. “Rynok investytsiinykh finansovykh posluh v umovakh ekolohizatsii ekonomichnoho buttia ta stanovlennia ekonomiky staloho rozvytku” [The Market of Investment Financial Services in the Conditions of Environmentalization of Economic Life and the Establishment of a Sustainable Development Economy]. *Finansovy prostir*, no. 1 (2023): 97-119. DOI: [https://doi.org/10.30970/fp.1\(49\).2023.971189](https://doi.org/10.30970/fp.1(49).2023.971189)
- [Legal Act of Ukraine] (2022). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/175-2022-p#Text>
- “Polityka shchodo rozvytku staloho finansuvannia na period do 2025 roku” [Policy on the Development of Sustainable Financing for the Period until 2025]. *Natsionalnyi bank Ukrainy*. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Policy_rozvytok-stalogo-finansuvannja_2025.pdf?v=4
- Rosokhatska, M. O. et al. “Kontseptsiiia «zelenoho» biznesu – danyina modi chy vyklyk chasu?” [The Concept of “Green” Business - A Tribute to Fashion or a Challenge of the Time?]. *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*, no. 2 (2022): 65-76. DOI: <https://doi.org/10.32750/2022-0206>
- Rybina, L. O., and Adamenko, A. P. “Rozvytok «zelenoho» investuvannia v Ukraini” [Development of “Green” Investment in Ukraine]. *Infrastruktura rynku*, no. 42 (2020): 327-331. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct42-55>
- Tarasova, O. “Osoblyvosti staloho investuvannia v rozvytok ekolohoorientovanoi ekonomiky” [Peculiarities of Sustainable Investment in the Development of an Ecologically Oriented Economy]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriiia «Ekonomichni nauky»*, vol. 2, no. 6 (2022): 168-177. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6\(2\)-29](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(2)-29)
- “«Zelene» finansuvannia ta ESG” [Green Finance and ESG]. *Natsionalnyi bank Ukrainy*. <https://bank.gov.ua/ua/events/zelene-finansuvannya-ta-esg>